

ע"פ 2417/20 - שמעון אלבז, י"ד בשבט התשפ"ב נגד מדינת ישראל, אין התייצבות

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים
ע"פ 2417/20

לפני:

כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט א' שטיין

המערער:

שמעון אלבז

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על הכרעת הדין ועל גזר הדין של בית המשפט
המחוזי נצרת בתפ"ח 012160-01-19 שניתנו ביום
3.12.2019 וביום 26.2.2020 על ידי כבוד השופטים
א' קולה, ד' צרפתי ור' גלפז מוקדי

תאריך הישיבה:

י"ד בשבט התשפ"ב (16.01.2022)

בשם המערער:

עו"ד מוטי לוי

בשם המשיבה:

עו"ד לינור בן אוליאל

בשם שרות המבחן:

אין התייצבות

מטעם הסיוע המשפטי:

עו"ד הדס גבריאל זני

פסק-דין

השופט י' עמית:

1. הערעור שלפנינו נסב על הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט המחוזי בנצרת.

ואלה בתמצית העובדות הצריכות לעניין: כנגד המערער הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של רצח. על-פי
עובדות כתב האישום, כפי שהוכח בבית המשפט קמא, ביום 18.11.2018 בסמוך לשעה 17:10, הגיע המנוח, חבר

ילדות של המערער, אל ביתו של המערער, בעקבות סכסוך שנתגלע ביניהם. בין השניים התפתח ויכוח, שבמהלכו נגח המנוח בפניו של המערער מול אשתו, שדרשה מהשניים לצאת מהבית. או-אז יצאו המנוח והמערער אל בית הכנסת הסמוך על מנת שהמערער יישבע, בספר התורה, ביחס להאשמה שהטיח בו המנוח. השניים הגיעו לבית הכנסת, נוכחו לראות שהוא נעול, ואז חזרו לכיוון ביתו של המערער בעודם ממשיכים להתווכח זה עם זה.

על סמך חומר הראיות שהוצג לפני בית המשפט קמא, ובין היתר, עדותה של עדת ראיה אובייקטיבית, שבית המשפט נתן בה אמון, נקבע כי כאשר התקרבו השניים לביתו של המערער, הוא תקף את המנוח ודקר אותו בסכין. המנוח נסוג לאחור, עד שנתקל בגדר אבן של בית המגורים הסמוך למקום והתיישב על הגדר. המערער, אשר עמד מעליו, המשיך לתקוף ולדקור אותו בראשו ובפלג גופו העליון ובסך הכל דקר אותו 14-15 דקירות. עוד נקבע בהכרעת הדין כי המנוח הצליח להתרומם על רגליו ואמר למערער: "שימי, הפעם אבא שלך מסעוד לא יעזור לך" ואז המערער דחף אותו והתרחק מהמקום. בעודו פצוע ומדמם, הלך המנוח ברגל לביתו, זעק מחדר המדרגות לבני משפחתו שיבואו לעזרתו, ואז התמוטט ואיבד את הכרתו. המערער חזר לביתו, נפרד מבת זוגו, ברח לבית אביו ומספר שעות לאחר מכן, הסגיר את עצמו למשטרה. ביני לבני המנוח הובהל לבית החולים, שם נאבקו הרופאים על חייו אך ללא הועיל, ובסמוך לשעה 22:31 נקבע מותו.

2. בית משפט קמא קבע כי הוכח שהמערער דקר את המנוח מתוך מודעות למעשיו ולתוצאה הקטלנית המסתברת של מעשיו, אך מאחר שלא שוכנע כי דקר את המנוח מתוך "רצון להמית", ומאחר שלא הוכח מעבר לספק סביר כי המערער הצטייד מראש בסכין, זיכה בית המשפט את המערער מעבירת הרצח, וחלף זאת הרשיעו בעבירת הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק).

בית המשפט גזר על המערער 18 שנות מאסר, וכן הפעיל עונש מאסר על תנאי של שנה, חציו בחופף וחציו במצטבר, כך שסך הכל נגזרו על המערער 18.5 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי של 24 חודשים, ותשלום פיצוי למשפחתו של המנוח בסכום של 258,000 ₪.

על הכרעת הדין ועל רכיב המאסר בפועל בגזר הדין נסב הערעור שלפנינו.

3. בערעור על הכרעת הדין העלה המערער שתי טענות. האחת - כי היה מדובר בהגנה עצמית. השנייה - כי היה מקום להרשיעו בעבירת ההמתה בקלות דעת, לפי סעיף 301ג, בעקבות תיקון 137 לחוק.

אקדים ואומר כי דין הערעור על הכרעת הדין להידחות, ומאחר שהדברים פשוטים בעינינו, לא נאריך במילים.

4. טענת ההגנה העצמית נבחנה על ידי בית המשפט לאחר שהמערער הסתבך במספר גרסאות שקריות בעליל, כגון, שהוא לא זוכר כלל מה אירע, או כי מאן דהוא אחר דקר את המנוח למוות לאחר שהוא "רק" הפליא במנוח את מכותיו. למעשה, טענת ההגנה העצמית הועלתה לראשונה במפורש רק בסיכומים בערכאה קמא, ולמרות זאת, נבחנה בהרחבה על ידי בית המשפט - ונדחתה.

מסקנת בית המשפט בהקשר זה מקובלת עלינו, באשר על פניו לא התמלאו ולו חלק מששת התנאים הנדרשים לתחולת סייג ההגנה העצמית על פי סעיף 34 לחוק העונשין, והם: תקיפה שלא כדין; סכנה מוחשית לפגיעה בחייו, בחירותו בגופו או ברכושו, של האדם המתגונן או של זולתו; מידיות; היעדר "כניסה עצמית" של המתגונן למצב (לא "הביא בהתנהגותו הפסולה לתקיפה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים"); פרופורציה ("יחס ראוי בין הנזק הצפוי מפעולת המגן לנזק הצפוי מן התקיפה"); ונחיצות (לניתוח ששת התנאים ראוי, לדוגמה, פסק דינו של חברי השופט נ' סולברג בע"פ 4784/13 סומך נ' מדינת ישראל (10.9.2015)).

בית משפט קמא היה נכון לקבל, ולו מן הספק, את גרסתו של המערער כי המנוח הוא ששלף את הסכין, וכלשונו בגזר הדין:

"התקשינו לקבוע בהכרעת הדין קביעות חד משמעיות בשאלה מי מבין השניים הצטייד בנשק קר, מי תקף את מי תחילה וכיצד למעשה התגלגל העימות לעימות פיזי בין הנאשם למנוח. על כל פנים ועל אף העימות שהתפתח, לא מצאנו כל הצדקה למעשה הקיצוני של הנאשם".

ברם, גם לשיטתו-גרסתו של המערער, הוא השתלט על המנוח כבר בתחילת האירוע ונטל מידו את הסכין כך שכבר לא היה בסכנה. לכך יש להוסיף כי המערער דקר את המנוח 14-15 פעמים, כולל דקירות חודרות עמוקות בראשו ובחזהו, בעוד שהמנוח ישוב על גדר האבן, כך שעל פניו לא התמלא גם תנאי הפרופורציה.

5. לכך יש השלכה גם על הטענה השנייה שהעלה המערער. היסוד הנפשי של "קלות דעת" מוגדר בסעיף 20 (א)(2) (ב) לחוק כ"נטילת סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאות האמורות, מתוך תקווה להצליח למנען". הגדרה זו של "קלות דעת" אינה מתיישבת כלל עם מי שדוקר את חברו פעם אחר פעם, 14-15 פעמים, כאשר חלק מהדקירות הן עמוקות וחודרות לראש ולחזה, והדברים ברורים מאליהם.

6. המערער הלן על העונש של 18 שנות מאסר שהושת עליו בגזר הדין בגין מעשה ההריגה.

המקרה שלפנינו נמצא על הקו הדק שבין רצח להריגה, והעונש שהושת על המערער אינו חורג מרף הענישה הנוהג, ואפנה לפסקי הדין שנזכרו בגזר דינו של בית משפט קמא. כך, לדוגמה, בע"פ 10045/17 רבאייב נ' מדינת ישראל (24.12.2018), הושת על המערער 16 שנות מאסר, לאחר שהלה דקר למוות אדם אחר בדקירה אחת בחזהו. המערער שם היה צעיר על גבול הקטניות ובעל עבר פסיכיאטרי. וכפי שנאמר שם: "בנסיבות של עבירת הריגה הקרובה בנסיבותיה לרצח (במקרים רבים מסוג זה האישום המקורי היה בעבירת רצח), רמת הענישה הנוהגת היא במנעד שבין 12 ל-20 שנות מאסר, אף כי היו מקרים של חריגה לקולה מטווח זה".

עיינתי בתסקיר המבחן בעניינו של המערער, והתסקיר אינו מלהיב, בלשון המעטה, וכך גם התסקיר המעודכן לגבי דרך התנהלותו של המערער בכלא. אכן, נסיבות חייו של המערער, צעיר בן 29, קשות. הוא התייתם מאמו בגיל צעיר מאוד, התקשה להתמיד בתעסוקה והתמכר לסמים ותרופות. אלא שיש לזכור כי המערער קיפח את חייו של חברו הטוב באופן אכזרי, ופגע בערך העליון של קדושת החיים. למערער עבר פלילי משנת 2016 בגין סיוע לחטיפה, ובשנת

2017 הורשע בשני תיקים שצורפו בעבירות רכוש והוטל עליו צו מבחן אשר שירות המבחן ביקש את הפקעתו. מתסקיר שירות המבחן עולה תמונה קשה של השלכות הרצח על כל בני משפחתו של המנוח, שהתמוטט לנגד עיניהם, כשהוא מתבוסס בדמו. משפחתו של המנוח מתקשה לעכל כיצד המערער, שהיה שכן שלהם ומבאי ביתם, עשה את המעשה הנורא וקיפח את חיי בנם.

סוף דבר, שהעונש שהושת על המערער אינו קל, אך איננו רואים עילה להתערבותנו.

7. אשר על כן, הערעור נדחה על כל רכיביו והיבטיו.

ניתן היום, ט"ו בשבט התשפ"ב (17.1.2022).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט